

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

SARAJEVSKA RUŽA
RATNE RIME

(f r a g m e n t i)

TRICE I KUČINE

"Ispitaj pažljivo njihov pedigree, prije no što kupiš tako skupocjenog ljubimca!" savjetovali su jedni druge njihovi vlasnici, i sami žudeći za plemenitim porijeklom.

Tek sad kad je narav Ratnih rima u potpunosti otkrivena, mogu
pozvati,
u miru,
za mog svjedoka,
sirotog profesora matematike,
□ ovjeka koji je napravio sebi dom u Marindvorskom podrumu
nalik grobu, davno prije no što su svi preostali sarajlije sišli niz
svoje podrumske stepenice.
Bježeći od granata,
što su pljuštale s neba; dvadeset i četiri sata, ukrug.
Ja ga pozivam, mrtva ili još živa,
da podupre moje svjedočenje: da su se,
uskoro nakon što je grad bio zatvoren ogradom
napadačeve mržnje
&
svjetske ravnodušnosti
&

lisičije politike bosanske vlade,
sarajevske ulice ispunile gomilama,
umjesto ljudi,
njihovih ljubimaca.
Mačaka i pasa, naime, koji su nosili pločice oko vrata.
Ne da bi bile identificirane
jednom ubijene,
ne trabunjaj!
ko je ikada vidio ove nježne četveronožce ići na front?
nego da budu prepoznate kao onî plemenita roda.
*Ispitaj pažljivo njihov pedigree prije no što kupiš tako skupocjenog
ljubimca!*
savjetovali su jedni druge njihovi vlasnici, i sami žudeći za
plemenitim porijeklom.
Gomila mješanaca,
čistokrvnih,
nekrižara,
pasa,
stali su izlaziti iz svojih
napuštenih domova;
jednom kad su smrtonosne muzičke note stale pljuštati s brda.
I bezobzirni gospodari napustili skrhanu državu za stabilnu,
zapadnu,
u čijim prebogatim dućanima su ih zapravo i nabavili.
Nismo li mi bili jedini smisao njihovih ispraznih života, i jedini
predmeti dostojni njihovih nježnih osjećanja?
mrmljali su sami za se dok su punili
puste ulice i parkove
olimpijskog grada Sarajeva:
pudlice,
pekinezeri,
holandezi,

spanieli,
ovčari,
ptičari,
afganci,
(pazil psi, ne ljudi)
alzašani, labradori, dalmatinci
(opet životinje, ne ljudska bića!)
itd.

Zbunjeni kao i sarajevsko ratno stanovništvo,
počeli su kružiti sarajevskim, neopsjednutim područjima; u
potrazi za hranom.

Pod stalnom, mora biti nekom novom vrstom kiše.
Zajedno s njima, izšetale su van,
još pune ponosa, i dobro odjevene,
mačke.

Prave dame.

Ako ne sve sijamske, ali bar dovoljno ljupke da zasluže, prije
ovog
Sudnjeg dana
posebnu odjeću, i hranu.

Izabranu, po vlastitom ukusu, sa polica sarajevskih mini-
marketa.

Ko je brinuo u to doba trica i kučina
za neku gladnu djecu u mrkoj Africi,
ili osiromašenoj Aziji i Latino-Americi?!

Ko je mogao misliti o tom šta jedu palestinski klinici, ako uopće
jedu,
u njihovim sklepanim domovima,
ružnijim od limenki u kojima se konzervira klopa njihovih
voljenih?!

Ko da se dosadjuje patnjom potlaćenih, mučenih,
obezvlašćenih, okupiranih, silovanih... u dalekoj Burmi,
Kašmiru, Nikaragvi, Đibutiju...?!

U svim tim zemljama problematičnog Trećega svijeta,
koji se nije ni naučio na bolje.

I nastavi, ona, obraza crvenih od bijesa:
*Sva ta humanitarna pomoć trebala bi biti poslana nama, Europejcima,
umjesto toj bezvrijednoj Somaliji!*

(Gdje muslimanske djevojčice siluju, i ubijaju,
ne Srbi, ni Hrvati, ni Rusi, ni Japanci ili Amerikanci...
religijski ili nacionalni neprijatelji,
već tzv. muslimanski sunarodnjaci.

Izvoditelji lokalnog političkog zla,
čija je đavolska izvedba takodjer upravljana od strane nekih
dalekih spravitelja velike politike,
ali gorko sjeme čije zloće ne počiva doli ponajprije u njihovim
slijepim umovima, i srcima.)

Ovo su neka druga vremena,
kukali su oni s pedigriom.

Danas je samo mačka američkog predsjednika te sreće da joj se
pišu pisma.

I, vjerovali ili ne! odgovorit će vam svojom fotografijom,
potpisanom osobno;

vlastitom šapom njezina veličanstva mačke.

O divotna frivolnosti

objavljena i uslikana na obećanoj fotografiji diljem veselog
novinarskog svijeta,

uključujući i pakistanski *The Muslim*.

U vrijeme kad su sva preostala sarajevska dječurlija

živjela,
i spavala,
i igrala se,

i skapavala,
i drhturila,
sa preostalim miševima,
po mračnim,
i vlažnim,
i prljavim,
sarajevskim,
starim,
od Austrijske monarhije-izgrađenim,
podrumima.

Zašto ja uzimam za očevica usamljenog profesora matematike, i
zašto je on uopće vrijedan spomena u jednoj knjizi ako:
on nikada nije bio pozvan ni na jednu Stranačku konvenciju,
k tomu, on vjeruje u Boga na svoj, očigledno pogrešan, način,
zatim, on nije otac nijednog sina,
on nema sestru udatu za vratara sjedišta Stranke,
on nikada nije podigao dva prsta u prilog bilo kojeg izbornog
kandidata.

Ni velika B.B.
svih svjetskih Životinja-mama,
ili nana,
ne zna ništa o njem.

On je tako potpuno napušten da niti stanari sa gornjih katova
njegove vlastite zgrade nisu znali,
do njegova ratnog pojavljivanja,
da je,
dolje niz stube,
u pustom podzemnom hodniku,
gdje normalni ljudi drže otpad iz svojih udobnih stanova,
živjelo stvorenje
sasma nalik njima:
dva oka,

tako mi Boga! evo sad ja svjedočim za njeg,
isti broj ušiju,
i jedan otvor za hranjenje,
i tako redom.
Sasma kao onî na brdima, također.
Ali gotovo da ga niko nije poznavao.
Čak su i sarajevske mačke,
izobilne u broju,
bile ravnodušne, sve do tog odlučujućeg ratnog trena.
On je izašao na svjetlo dana zajedno sa gore spomenutim
napuštenim miljenicima
u vrijeme kada su ljudi,
umišljajući i sami plemeniti rod,
napustili svoje bombardirane domove;
prestravljeni.
Izdani-dragani počеше skapavati.
Iz tog razloga samo,
ranije dobro odgojeni,
mačke i psi,
najskuplje trice i kućine ovog olimpijskog grada,
izlile su se poput bujica, u nevjerojatno velikom broju,
van, na ulice.
I
zamislite!
pomiješale se sa smrdljivim mačkama i raščupanim psima,
lutalicama na koje su još do jučer učeni
da gledaju odozgo.
Razlog za tako nedolično ponašanje
bilo je jednostavno preživljenje.
Naime,

ovi prljavi, ničiji četveronošci bili su tako vješti u traženju
usmrđene kosti ili bar mrtvog goluba, da je bilo sasma
normalno,
u datim uvjetima,
uzeti ih za vodiče.

Zar oni nisu imali najbolji primjer među onim sarajevskim
stvorenjima koja hodaju na svoje dvije noge!?
Njihovi šefovi, u prvim ratnim mjesecima, bili su samo ljudi sa
prilično čudnim imenima, i manirima:

Crni,
ili Kruška,
ili Juka...

Svaki sa ogromnom bandom iza sebe.
Ruševine i smeće bili su pravo carstvo ovih vrijednih stvari. Još
uvijek.

Ali kad su se čak i te zalihe iscrpile,
sad ujedinjene,
sve gradske životinje upitale su se šta jesti.
Tek tad se pojavio Profesor matematike;
ruku punih starih zahrđalih limenki, limenke pune smandrljane
hrane, posebno skuhanе za pse, i posebno za mačke;
zbog razlika u njihovu probavnom sustavu.

Svjedočim:
u toku prve ratne godine, on je bio jedan od bosanskih vođa sa
najvećim brojem,
i najodanijim,
sljedbenicima.
Koji ga nisu napuštali,
niti on njih,
ni u jednoj jedinoj prilici.
Pljuštale su granate i meci,

sirene su upozoravale da sve što ide na svojim vlastitim nogama
treba da bježi pod zemlju, ali ovaj,
kao od Hyeronimusa Boshana naslikan
karavan
nastavljao je svoj put.
(I ja! I ja!)
U svim pravcima.
S ciljem da se ni jedna sarajevska,
Bože šačuvaj!
mačka ili pas,
iz koje god da je familije,
ne bi osjetila
napuštena,
zanemarena,
zapuštena,
ako bolesna ili ranjena,
kamo li da bude ostavljena nesahranjena, ako ubijena,
ili nenahranjena, ako još živa.
U mojim očima okamenjene suze od svjedočenja:
buketi šarenog cvijeća raskošno prosuti po bogato nabranim
dimijama,
prelijevajuća paleta mahrama,
lom staklenih glasova,
muslimanke,
stjerane u Sarajevo,
iz svojih planinskih sela,
muževi i braća i očevi i bliski rođaci na prvim linijama,
ako ne u zatočeništvu,
ako ne u grobovima,
skupljaju se masovno na vratima ogromne ostave Dječije
klinike,
pune najbolje dječije hrane;

francuski poklon; pred istekom roka.

Uzalud.

Ili sa obrocima samo za dvodnevno preživljenje njihove nejači.

Dva sata čekanja na doktora, zauzetog činjenjem ništa, ili davanjem intervjua sve brojnijim zapadnim novinarima, koji moraju biti sigurni da on nikada nije mario za nacionalnost ili religiju ljudi, oni su njemu svi isti, on sam ne osjeća se lagodno da ima nekih fundamentalista među njima,

i da podupre to svoje bivanje

niko

i ništa

voljan je opsovati malo

svog vlastitog,

i svoje nacije,

"muslimanskog"

Boga.

Ja sam za nijansu bila bolje tretirana.

Vjerovao je, budući da sam dijelila optuženičku klupu u sudnici,

i zatvorsko mučenje, moram s njima sad podijeliti i vlast,

također.

Tako sam nekako sredila da dobijem prilično hrane za mališane

moga brata, paraplegičara, jer on je njihovu podjelio nekim

izbjeglicama.

Ali kasnije,

u Istanbulu,

u Bosna-Herceg Hastanesi,

istom živom mučeniku

odbijen je,

od strane istog doktora,

prijem.

Prvi je došao da nađe *ubojicu* za 24-satne nepodnošljive bolove;

vješti snajperista skinuo ga je u trku.

Drugi je došao u ovaj gostoljubljivi grad da se pokaje malo
"muslimanskom" Bogu,
i,
pride,
da skloni glavu od padajućih granata
što su sve više povećavale svoj smrtni obrok.
Doktor primarius priznade naše plemenitaštvo, rijetko na liniji
fronta narodne obrane,
čak je napravio i mali naklon, ali:
ovo je neko drugo vrijeme.
Samo bosanski sultan, i sultanija, ili Princ,
modernim riječima demokrati, sa malom naznakom Islama,
i njihova vlada ko svita,
mogli su izdati propisne papire
ili kupiti
kao iz svog džepa,
neophodna invalidska kolica, baklavu, ili burek.
Bolnički zidovi bili su ukrašeni fotografijama i sloganima u
slavu ovih
jedinstvenih dobročinitelja.
Uskoro se ni jedan truhli krompir, ni jedna ubuđala kućna
potrepština nije mogla naći u gradu.
Jedina nada za Profesora matematike i njegov band postali su
američki humanitarni paketi.
Koji su se,
sve češće i češće
mogli naći
bačeni na smeće
za dobro životinja
od strane razljučenih
skapavajućih
ljudskih stvorenja.

Jednom, kad je njihovo početno uzbuđenje nad bogatim
prekooceanskim obrocima splahnulo.

S njima,
postalo je to jasno svakom sarajevskom skapavatelju,
vlasti Američke vojske očistile su svoje ostave hrane i lijekova;
nakon dugog odlaganja da se okonča taj, dosadni
poso.